

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра політології та державного управління

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

19.10. 2016 р.

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ І ГРОМАДСЬКІ
ОБ'ЄДНАННЯ В ПРАКТИЦІ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки магістра
галузь знань 150 – державне управління
сплужбаєціальність 8.15010002 «Державна служба»
для студентів денної форми навчання

Луцьк – 2016

Робоча програма навчальної дисципліни «Політичні партії і громадські об'єднання в практиці державного управління» для студентів галузі знань 150 – державне управління, спеціальності «Державна служба». – 25 березня 2015 р. – 30 с.

Розробник: Ковальчук І. А., доцент кафедри політології та державного управління, кандидат історичних наук.

Рецензент: Ситник О. І., завідувач кафедри філософії ЛДТУ, кандидат політичних наук, доцент.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри політології та державного управління
протокол № 3 від 22. 09. 2016 р.

Завідувач кафедри _____ Бортніков В. І.

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією історичного факультету
протокол № 1 від 03. 10. 2016 р.

Голова науково-методичної комісії історичного факультету _____ Карліна О. М.

Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету
протокол № 2 від « » 19.10. 2016 р.

© Ковальчук І. А., 2016 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	150 Державне управління	вибіркова
	8.15010002 Державна служба	
Модулів 2	Магістр	Рік підготовки 6
Змістових модулів 2		Семестр 11
ІНДЗ: є		Лекції 16 год.
Загальна кількість годин 90		Практичні (семінари) 16 год.
Тижневих годин Аудиторних: 2 самостійної роботи: 2 індивідуальної роботи: 2		Самостійна робота 52 год.
		Індивідуальна робота 6 год.
		Форма контролю: екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є формування систематизованих уявлень про роль та взаємодію місцевих громадських та політичних об'єднань з органами державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Політичні партії та громадські об'єднання в практиці державного управління» є:

- з'ясувати методологічні і теоретичні підходи до функціонування політичної системи на місцевому та регіональному рівнях;
- систематизувати інституційні механізми забезпечення взаємодії місцевих організацій з

органами державної влади та місцевого самоврядування;

- визначити роль і статус місцевих організацій в організації державного та суспільного управління;
- окреслити основні теоретичні напрями сучасної теорії партій та громадських організацій;
- здійснити аналіз принципів та засобів реалізації державної політики на місцевому рівні через залучення політичних та громадських організацій;
- проаналізувати громадський та політичний компонент державної служби та місцевого самоуправління на регіональному рівні;
- виокремити практику реалізації суспільних і політичних інтересів на місцевому рівні;
- визначити особливості функціонування регіональних партійних систем;
- систематизувати політичну складову виборчих систем на місцевому та регіональному рівні;
- класифікувати на місцевому та регіональному рівні політичні та громадські організації;
- визначити роль громадських об'єднань у суспільно-політичному житті;
- з'ясувати роль особи як суб'єкта політики і її вплив на суспільно-політичні процеси на місцевому рівні;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Студент повинен знати:

- Історію зародження, становлення і розвитку політичних партій .
- Особливості формування місцевих політичних організацій.
- Суть та специфіку партійно-політичних процесів на українських землях.
- Регіональні особливості формування партійно-політичних структур.
- Специфіку взаємодії місцевих партійних осередків органами державного управління та місцевого самоврядування.
- Ідеологічні напрями формування і функціонування політичних партій і суспільних рухів.
- Фактори, які найбільше впливають на партійно-політичну структуралізацію регіонів.
- Теоретичні підходи до класифікації місцевих політичних партій та регіональних партійних систем.

Студент повинен вміти:

- Аналізувати партійно-політичні процеси в різних регіонах України.
- Робити порівняльну характеристику процесів, пов'язаних з утворенням та функціонуванням місцевих осередків політичних партій та суспільно-політичних рухів.
- Характеризувати тенденції розвитку політичних організацій в різних регіонах.
- Визначати особливості партійно-політичного впливу на діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування.
- Аналізувати особливості регіонального розвитку партійних структур.
- Визначати загальні тенденції у формуванні та функціонуванні партійних систем на місцевому та регіональному рівні.
- Робити узагальнення щодо форм впливу місцевих та регіональних партійних структур на діяльність місцевих органів управління.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові основи діяльності політичних партій та громадських організацій.

Тема 1. Сутність понять «громадське об'єднання», «політична партія», походження та роль у житті суспільства.

Теоретичні та організаційні засади політичних організацій. Поняття політичної партії і політичного об'єднання та їх сутність. Причини, способи виникнення та функції політичних організацій. Організаційні основи та форми діяльності політичних партій у суспільстві. Історія виникнення, еволюція і типологія політичних партій. Історія виникнення політичних партій. Тенденції розвитку політичних партій. Проблеми і критерії класифікації сучасних політичних партій. Політична партія, об'єднання, союз, угода, блок, програма, статут, політична платформа, стратегія, тактика, агітація, пропаганда.

Тема 2. Базові характеристики суспільно-політичних організацій та рухів.

Політична платформа, методи і способи діяльності соціальна база і електорат політичних партій. Політична ідеологія та її типи. Характерні ознаки анархізму, комунізму, соціал-демократії, лібералізму, консерватизму та фашизму. Типологізація політичних партій. Сутність і різновиди партійних систем. Партії та зацікавлені групи. Співвідношення партійної і виборчої систем.

Тема 3. Правова інституалізація політичних і громадських об'єднань.

Свобода утворення й діяльності політичних партій. Регулювання порядку утворення та діяльності політичних організацій. Регулювання порядку тимчасового зупинення й

припинення діяльності політичних партій. Завдання функції, права й обов'язки політичних об'єднань. Поняття та етапи правової інституалізації політичних партій. Еволюція політико-правового регулювання діяльності політичних партій в Україні.

Змістовий модуль 2. Організаційні засади діяльності місцевих організацій

Тема 4. Організаційна структура політичної партії.

Типова організаційна модель політичної партії. Функціональні обов'язки керівного складу організації обласного, районного та місцевого рівнів. Внутрішньопартійні стосунки між членами партії. Технології залучення нових членів до партії. Формування звітної документації та комп'ютерної бази даних. Графік звітування та його напрямки. Формування каналів комунікації з громадськістю та органами державного та суспільного управління. Права та обов'язки членів партії.

Тема 5. Розбудова аналітичної спроможності політичної партії.

Організація інформаційно - аналітичної і дослідницької діяльності в політичних партіях. Механізми обговорення та прийняття політичних рішень. Стратегічна і програмна діяльність партії та участь у виборчих компаніях. Організація інформаційно – аналітичної служби. Взаємодія партії з засобами масової інформації. Проведення соціологічних досліджень та прес – конференцій. Підготовка прес – релізів. Якісні методи дослідження. Особливості застосування методу «фокус – груп». Формування громадської думки.

Тема 6. Політичні партії та їх взаємодія з інститутами політичної системи.

Взаємовідносини депутата з партійною фракцією. Регламентація взаємовідносин політичних партій з урядом та органами державної влади. Способи взаємодії політичних партій з іншими громадськими об'єднаннями. Проведення політики лобізму.

Тема 7. Особливості діяльності місцевих організацій в період виборчих компаній.

Участь політичних партій у виборчому процесі. Організація виборчої компанії. Способи контактування з виборцями. Проведення агітації та пропаганди. Участь членів партії в діяльності органів виборчої системи. Методи ведення негативних виборчих компаній. Створення системи захисту проти негативних компаній інших політичних сил.

Тема 8. Форми роботи партійних і громадських осередків з органами державної влади і місцевого самоврядування.

Стратегічні завдання партійної роботи на місцях. Організація роботи представників партії в місцевих представницьких та управлінських структурах. Засоби та форми впливу партійних осередків на політичні, управлінські та громадські органи. Проведення публічної політики. Формування позитивного іміджу партійної структури серед громадськості.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Кількість годин			
		У тому числі			
		Лек.	Семін.	Інд.	Сам роб.
Модуль 1. Теоретико-правові основи діяльності політичних партій та громадських організацій					
Тема 1. Сутність понять «громадське об'єднання», «політична партія», їх походження та роль в житті суспільства	12	2	2	1	6
Тема 2. Базові характеристики суспільно-політичних організацій та рухів.	10	2	2	-	6
Тема 3. Правова інституалізація політичних і громадських об'єднань.	12	2	2	1	6
Разом за змістовим модулем 1	34	6	6	2	18
Модуль 2. Організаційні засади діяльності місцевих організацій.					
Тема 4. Організаційна структура політичної партії.	10	2	2	1	6

Тема 5. Розбудова аналітичної спроможності політичної партії.	10	2	2	1	6
Тема 6. Політичні партії та їх взаємодія з інститутами політичної системи.	12	2	2	1	8
Тема 7. Особливості діяльності місцевих осередків в період виборчих компаній.	10	2	2	-	6
Тема 8. Форми роботи партійних і громадських осередків з органами державної влади і місцевого самоврядування.	12	2	2	1	8
Разом за змістовим модулем 2	56	10	10	4	34
Усього годин	90	16	16	6	52

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Сутність понять «громадське об'єднання», «політична партія», їх походження та роль в житті суспільстві 1. Підходи до визначення громадського і політичного об'єднання. 2. Виникнення та історичний розвиток громадських і політичних організацій та рухів. 3. Теорія політичних партій і партійних систем.	2
Тема 2. Базові характеристики суспільно-політичних організацій та рухів 1. Складові елементи політичної партії та громадського об'єднання. 2. Методи і способи діяльності суспільно-політичних організацій. 3. Класифікація громадських і політичних організацій.	2
Тема 3. Правова інституалізація політичних та громадських об'єднань 1. Поняття та етапи інституалізації політичних партій і громадських організацій. 2. Форми правової легітимації громадських і політичних об'єднань.	2

<p>3. Розвиток законодавства про джерела та способи фінансування політичних партій і громадських організацій.</p>	
<p>Тема 4. Організаційна структура політичної партії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типова організаційна модель політичної партії. 2. Функціональні обов'язки керівного складу регіонального і місцевого рівнів. 3. Внутрішньопартійні стосунки та ведення звітності. 	2
<p>Тема 5. Розбудова аналітичної спроможності політичної партії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційно – аналітична діяльність партії. 2. Механізми обговорення та прийняття політичних рішень. 3. Взаємодія політичної партії із ЗМІ. 	2
<p>Тема 6. Політичні партії та їх взаємодія з інститутами політичної системи .</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємовідносини депутата з партійною фракцією. 2. Регламентація взаємовідносин політичних партій з урядом та органами державної влади.. 3. Способи та форми взаємовідносин партій з іншими громадськими об'єднаннями. 	2
<p>Тема 7. Особливості діяльності місцевих осередків в період виборчих компаній.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Участь політичних партій у виборчому процесі. 2. Організація виборчої компанії. 3. Проведення агітації і пропаганди серед населення. 4. Методи ведення негативних виборчих компаній. <p>Тема 8. Форми роботи місцевих політичних і громадських осередків з органами державної влади і місцевого самоврядування.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив партійних осередків на діяльність органів державної влади і місцевого самоврядування. 2. Участь членів партії в діяльності місцевих представницьких органів. 3. Проведення публічної політики і формування позитивного іміджу партії. 4. Формування громадської думки на місцевому рівні. 	2

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Теорія політичних партій і партійних систем	6
2	Типологія політичних партій і партійних систем.	6
3	Правова інституалізація діяльності політичних партій	6
4	Організаційна діяльність політичних партій.	6
5	Організація інформаційно – аналітичної служби політичної партії	8
6	Методи роботи партії під час виборчих компаній.	6
7	Фінансування політичних партій.	8
8	Методи і форми роботи місцевих осередків з органами державної влади та місцевого самоврядування	6
	Разом	52 год.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО – ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це наукова творча робота. Наукова творча робота – це підсумок самостійного дослідження. Вона повинна відображати нові факти, спостереження та висновки, глибокі логічні підсумки і конкретні рекомендації. Вона містить самостійну авторську позицію, яка базується на надійних засобах отримання наукової інформації. Приступаючи до написання тексту необхідно розробити план. Робота повинна містити наступну структуру:

1. Вступ (2 сторінки).
2. Основна частина (10-12 сторінок).
3. Висновки.(2 сторінки).
4. Списку використаної літератури.
5. Додатки.

У вступі подається обґрунтування теми, характеристика її наукового і практичного значення, ступінь її наукової розробки, критичний аналіз використаних джерел, мета, завдання і методи наукового дослідження.

Найбільшу частину складає виклад основного змісту. Текст розміщується у відповідній логічній послідовності, відповідно до розділів і параграфів, заголовки яких повинні бути гранично стислими, однозначно відображати провідну ідею викладеного матеріалу. Висловлювати свої думки доцільно за змогою коротко, строго, аргументовано, виразно. Тон викладу матеріалу повинен бути спокійним, розсудливим, логічним і стверджуючим. Кожний розділ повинен завершуватися короткими висновками, найбільш важливі з них, які стосуються всієї роботи, узагальнюються.

У список використаної літератури вносяться документи, книги, статті, які автор використовував і на які посилається в тексті. Список використаної літератури розміщується у алфавітному порядку.

Додатки можуть містити діаграми, матеріали соціологічних досліджень, документи тощо.

Робота має бути надрукована у форматі А4 через 1,5 інтервали, шрифт Times New Roman, 14. Обсяг 15-17 сторінок.

Тематика ІНДЗ:

1. Виникнення політичних партій.
2. Організаційна структура політичних партій.
3. Політичні партії та їх роль у побудові демократичного суспільства.
4. Партогенез в Україні.
5. Політичні партії та засоби масової інформації.
6. Організація аналітичної роботи партій.
7. Соціологічні опитування та їх роль у вивченні громадської думки.
8. Особливості застосування методу «фокус – груп».
9. Методи роботи партій з виборцями.
10. Негативні політичні компанії в Україні.
11. Конкурентна боротьба політичних партій.
12. Проблема фінансування діяльності політичних партій: міжнародний досвід та

українська практика.

13. Фінансування політичними партіями і блоками виборчих компаній в Україні (на вибір магістранта)
14. Регулювання порядку утворення, тимчасового зупинення й припинення діяльності політичних партій в Україні.
15. Форми і системи державного фінансування політичних партій.
16. Політичні партії і виборчий процес.
17. Форми правової інституалізації політичних партій.
18. Діяльність Волинської обласної Ради в період незалежності України.
19. Діяльність районної Ради (на прикладі окремого району).
20. Діяльність міської Ради (на прикладі одного з міст області).
21. Діяльність партійних осередків в органах місцевого самоврядування.
22. Форми між партійного співробітництва у Волинській обласній Раді.
23. Способи конфронтації партій в органах місцевого самоврядування.
24. Функціонування партійних систем на обласному рівні.
25. Еволюція партійної системи України.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання: методи проблемного викладу, репродуктивний, інтерактивного (комунікативного) навчання, ілюстративний.

Форма проведення занять: лекція-семінар, міні-лекція із презентацією у Пауер Пойнт та тематичною дискусією, семінар, інтерактивні методи навчання (рольові та ділові ігри), документальні тематичні фільми із дебатною складовою, «мозковий» штурм.

9.ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Форма підсумкового контролю успішності навчання –**екзамен.**

10. МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ НАВЧАННЯ

Засоби діагностики успішності навчання: семінарські заняття (12 балів), написання

ІНДЗ (10 балів), модульна письмова робота № 1(30 балів), модульна письмова робота № 2 (30 балів).

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

В оцінюванні змістових модулів враховується аудиторна робота студента. Кожне семінарське заняття оцінюється у 5 балів (1- найнижчий, 5 – найвищий). ІНДЗ (індивідуальне навчально-дослідне завдання) оцінюється – 32 бали. Підсумкова форма контролю – залік (ККР) – 30 балів. Кожний студент отримує 1 варіант ККР з 2 питань, кожне питання максимально оцінюється у 15 балів.

Модуль 1 (поточне тестування)		Модуль2 (ІНДЗ)	Підсумковий контроль (к/р)	Сум а
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	10	60 Контрольна письмова робота	100
15 (12+3)	15 (12+3)			
Підготовка і робота на семінарських заняттях, – 12 балів (середній бал) (4 семінарських заняття, максимальна оцінка за кожне заняття – 12 балів) Бонусне оцінювання – 3 бали за модуль Модульна контрольна письмова робота №1 (30 балів)	Підготовка і робота на семінарських заняттях – 12 балів (середній бал) (4 семінарських заняття, максимальна оцінка за кожне заняття – 12 балів) Бонусне оцінювання – 3 бали за модуль Модульна контрольна письмова робота №1 (30 балів)			

Шкала оцінювання семінарського заняття (12 балів):

Критерії оцінювання: правильність відповіді; ступінь усвідомлення програмного матеріалу; вміння користуватись засвоєним матеріалом.

Рівень підготовки	Вимоги рівня підготовки згідно критеріям оцінювання	Відповідність умінь та знаць вступника рівню підготовки	Бал за 12-ти бально ю

			системо ю
1	2	3	4
Високий	Магістр глибоко і в повному обсязі володіє програмним матеріалом, грамотно, вичерпано та логічно викладає його в усній або письмовій формі. При цьому знає рекомендовану літературу, виявляє творчий підхід і правильно обґрунтовує прийняті рішення, добре володіє різносторонніми вміннями та навичками при виконанні практичних задач	Вище середнього рівня вимог	12
		На середньому рівні вимог	11
		Нижче середнього рівня вимог	10
Середній	Магістр знає програмний матеріал, грамотно і за суттю викладає його в усній або письмовій формі, припускаючи незначні неточності в доказах, трактовці понять та категорій. При цьому володіє необхідними вміннями та навичками при виконанні практичних задач	Вище середнього рівня вимог, але нижче попереднього	9
		На середньому рівні вимог	8
		Нижче середнього рівня вимог	7
Достатній	Магістр знає тільки основний програмний матеріал, допускає неточності, недостатньо чіткі формулювання, непослідовність у викладанні відповідей в усній або письмовій формі. При цьому нетривке володіння вміннями та навичками при виконанні практичних занять	Вище середнього рівня вимог, але нижче попереднього	6
		На середньому рівні вимог	5
		Нижче середнього рівня вимог	4
Низький	Магістр не знає значної частини програмного матеріалу. При цьому допускає принципові помилки в доказах, трактовці понять та категорій, виявляє низьку культуру оформлення знань, не володіє основними вміннями та навичками при виконанні практичних задач. Вступник відмовляється від відповіді на контрольні запитання	Вище середнього рівня вимог, але нижче попереднього	3
		На середньому рівні вимог	2
		Нижче середнього рівня вимог	1
Дуже низький	Знання та вміння з програмного матеріалу практично відсутні		0

Бонусне оцінювання за модуль (3 бали)

3 бали ставиться за систематичну активність при підготовці до семінарських занять, доповнення, користування додатковою літературою.

2 бали ставиться за помірковану активність, деякі неточності у знанні програмного матеріалу. Впевнено і грамотно аналізує сутність політичних явищ і процесів, вільно володіє і оперує категоріальним апаратом, але при аналізі певних процесів і явищ допускає неточності.

0 балів з відсутність активності, слабку обізнаність із програмним матеріалом, але слабо обізнаний з працями визначних теоретиків, його відповіді бракує послідовності і логічної довершеності, аргументованості при аналізі конкретних подій, суперечностей і проблем.

Шкала оцінювання ІНДЗ (10 балів):

10-9 – відмінно (A)

Оцінка „відмінно” ставиться за систематизовано і ґрунтовно зібраний викладений матеріал. Студент користувався новітніми джерелами і має чітке уявлення про сутність комплексного гендерного підходу до аналізу політичної сфери суспільства. Використовувались матеріали соціологічних досліджень, факти, які підтверджують цінність роботи. Висновки містять пропозиції і рекомендації, які сприяють удосконаленню існуючого досвіду. Наукова творча робота має високий рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки.

8-7 – добре (BC)

Оцінка „добре” ставиться, коли студент виклав матеріал, але не систематизував зібраний матеріал. Робота має практичну цінність, може використовуватися у навчальній роботі. Водночас містить зауваження до оформлення роботи. Висновки не містять наукової новизни, що свідчить про недостатній рівень володіння методологією дослідження.

6-5 – задовільно (DE)

Оцінка „задовільно” ставиться, коли робота не має наукової і практичної цінності. Є глибокі порушення змісту і сутності у розкритті теми творчої роботи. Студент не має ґрунтовних знань про категорії і поняття, які необхідно засвоїти з курсу. Література, яка використовується при написанні роботи, не відображає тематичну розробку даної теми.

3-0 – незадовільно з можливістю повторного складання (FX)

Оцінка „незадовільно” ставиться, коли робота має несистемний, хаотичний характер, використана література не вірно оформлена, не чітко структурована, висновки не логічні. Робота має суб’єктивний характер і може вважатися науковою творчою роботою.

Питання для підсумкового контролю

- Типова організаційна модель політичних партій.
2. Функціональні обов’язки керівного складу обласного рівня.
3. Організація роботи та звітності партії.
4. Технології залучення нових членів партії.
5. Організація роботи місцевих осередків партії.
6. Механізми обговорення і прийняття політичних рішень в партії.
7. Стратегічна і програмова діяльність партії.
8. Організація інформаційно-аналітичної служби в партії.
9. Організація взаємодії між підрозділами партії або блоку.
10. Організація роботи прес – служби партії.
11. Організація прес - конференцій партією.
12. Підготовка прес – релізів в партії.
13. Соціологічні опитування та їх роль у вивченні громадської думки.
14. Агітація та пропаганда в діяльності політичних партій.
15. Методи роботи з виборцями.
16. Джерела фінансування політичних партій.
17. Методи ведення негативних виборчих компаній.
18. Проблема фінансування діяльності політичних партій.
19. Політична ідеологія та її типи.
20. Класифікація політичних партій.
21. Типологія партійних систем.
22. Становлення та розвиток партійної системи в Україні.
23. Класифікація громадських об’єднань.
24. Регулювання порядку утворення та діяльності політичних партій.
25. Закон України «Про політичні партії» 2001 року.
26. Завдання, функції, права й обов’язки політичних партій.
27. Поняття та етапи інституалізації політичних партій.

28. Взаємовідносини депутата з партійною фракцією.
29. Взаємовідносини партій між собою та з громадськими організаціями.
30. Участь партій у виборчому процесі.
31. Відмінності між виборчими компаніями до центральних органів влади і органів місцевого самоврядування.
32. Регламентація парламентської діяльності політичних партій.
33. Форми й системи державного фінансування політичних партій.
34. Правові методи діяльності політичних партій.
35. Силові методи діяльності політичних партій.
36. Підходи до визначення громадського і політичного об'єднання.
37. Поняття та основні характеристики політичної партії.
38. Історичний розвиток політичних партій.
39. Теорії політичних партій.
40. Сутність і характерні ознаки громадських організацій.
41. Взаємодія політичної партії із ЗМІ.
42. Регламентація взаємовідносин політичної партії з урядом та органами державної влади.
43. Проведення партією агітації та пропаганди серед населення.
44. Виборчі технології політичних партій.
45. Участь членів партії в діяльності місцевих представницьких органів.
46. Вплив партійних осередків на діяльність органів місцевого самоврядування.
47. Закон України «Про об'єднання громадян» 1992 року.
48. Проведення публічної політики і формування позитивного іміджу партії.
49. Формування громадської думки політичною організацією.
50. Новітні тенденції в еволюції партій.
51. Форми правової інституалізації політичних партій.
52. Теорія партійних систем Дж. Сарторі.
53. Сутність та типи партійного керівництва.
54. Ідеологічні настанови політичних партій.
55. Політичні партії та демократія.
56. Партії та зацікавлені групи: способи взаємодії.
57. Програма, стратегія і тактика політичної партії.
58. Молодіжні громадські організації та їх роль у суспільстві.

59. Взаємодія громадських об'єднань з органами влади.

60. Регулювання порядку тимчасового зупинення й припинення діяльності політичних партій.

Шкала оцінювання контрольна письмова робота (60 балів):

Контрольна письмова робота (КПР) складається з двох питань. Кожне питання оцінюється максимум у 30 балів. Сума оцінювання двох питань складає оцінку за КПР.

Оцінювання кожного питання КПР:

30-24 – відмінно (A)

Оцінка „відмінно” ставиться за систематизований і повний виклад матеріалу по темі. Відповідь має основні частини: вступ, основна частина, висновки. Студент орієнтується у матеріалі, володіє основною проблематикою. вірно використовує основні поняття і категорії теми. Висновки логічні.

23-15– добре (BC)

Оцінка „добре” ставиться за загальне вірне виконання, але з певною кількістю суттєвих помилок.

14 – 8 – задовільно (DE)

Оцінка „задовільно” ставиться за виконання роботи, яке задовольняє мінімальним критеріям, але містить значну кількість недоліків.

7 - 0 – незадовільно з можливістю повторного складання (FX)

Оцінка „незадовільно” ставиться за відсутності володіння тематикою, знання матеріалу.

Загальне оцінювання ККР:

60-45 – відмінно (A)

44- 29 – добре (BC)

28-14 – задовільно (DE)

13-0 – незадовільно з можливістю повторного складання (FX)

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту),	для заліку

		практики	
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Обушний М.І., Примуш М.В., Шведа Ю.Р. Партологія: Навчальний посібник / За ред... М.І Обушного – К.: Арістей, 2006. – 432 с.
2. Примуш М. В. Політичні партії: історія та теорія. Навчальний посібник / М. В. Примуш – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 416 с.
3. Шведа Ю. Р. Теорія політичних партій і партійних систем: Навч. посібник / Ю. Р. Шведа – Львів: Тріада плюс, 2004. – 528 с.
4. Шведа Ю. Р. Партії та партійна система України / Ю. Р. Шведа – Львів: Астролябія, 2001. – 268 с.
5. Шведа Ю. Р. Політичні партії: Енциклопедичний словник / Ю. Р. Шведа – Львів: Астролябія, 2005. – 488 с.

12. СПИСОК ДЖЕРЕЛ

6. Абетка української політики. Довідник / М. Томенко (керівник авторського колективу) – К.: Смолоскип, 1998. – 230 с.
7. Абетка української політики. Довідник Вип. 5 / Авт.-упоряд.: М. Томенко (кер. кол.) – К. Смолоскип, 2002. – 368 с.
8. Абрамов Ю.К., Зубок В.М. Партия и исполнительная власть в США (70-80-е годы) / Ю.К. Абрамов, В.М. Зубок – М., 1990.
9. Авторитаризм и демократия развивающихся стран. – М., 1996.
10. Адамо Г. ХДС / ХСС: сущность и политика / Г. Адамо – М. – 1977-1979.
11. Айвазова С. Женщины и политика в западном обществе // Социологические исследования. – 1989. – № 5.
12. Ардан Ф. Франция: государственная система Ф. Ардан – М., 1994.
13. Арзаканян М.Ц. Политическая история Франции XX века / М.Ц. Арзаканян – М., 2003.

14. Бабакумаров Е., Булуктаев Ю., Кушербаев К. Казахстан сегодня: мир политических партий / Е. Бабакумаров, Ю. Булуктаев, К. Кушербаев – Алматы: ИРК, 1995. – 141 с.
15. Базів В.А. Політичні партії в незалежній Україні: генеза і типологія / В.А. Базів – Львів, 1999.
16. Базовкін С., Кремень В. Партії та громадські об'єднання України / С.Базовкін, В. Кремень – К., 1994.
17. Батенко Т. Королі СНД: Портрети дванадцяти президентів (тенденції та закономірності розвитку в пострадянському просторі) / Т. Батенко – Львів: Кальварія, 2000. – 216 с.
18. Бекназар-Юздашев Т.В. Партии в буржуазных политико-правовых учениях / Т.В. Бекназар-Юздашев – М., 1988.
19. Білоус А.О. Політико-правові системи: світ і Україна / А.О. Білоус – К.: АМУУП, 2000. – 200 с.
20. Білоус А.О. Політичні об'єднання України / А.О. Білоус – К.: Україна, 1993. – 105 с.
21. Бразилия: реформы и прогресс. – М., 1997.
22. Британский электорат: концепции «упадка двухпартийности» - М., 1986.
23. Бункина М.К., Климов Ю.М., Мотилев В.В. Разум против безумия: Социально-экономические аспекты новых массовых движений / М.К. Бункина, Ю.М. Климов, В.В. Мотилев – М., 1987.
24. Бурдерон Р. Фашизм: идеология и практика / Р. Бурдерон – М., 1983.
25. Валіцький А. В полоні консервативної утопії / А. Валіцький – К., 2002.
26. Визгунов З.И. Общественная и демократическая реформы в Мексике: успехи и трудности / З.И. Визгунов// Латинская Америка. – 2000. – № 1. – С. 31-48.
27. Викторов В.П. Партия радикалов и радикал-социалистов. 1919 – 1926 / В.П. Викторов – Ростов-на-Дону, 1984.
28. Висоцький О., Голуб А. Зародження соціал-демократії в Україні і міжнародний соціальний рух / О. Висоцький, А. Голуб // Політологічні читання. – 1994. – № 2. – С. 96-119.
29. Витюк В.В., Эфиров С.А. «Левый» терроризм на Западе: история и современность / В.В. Витюк, С.А. Эфиров – М., 1987.
30. Власюк О. В., Сидорук В. Й., Цятко В. М. «Східні кресли» під знаком польського орла / О. В. Власюк, В. Й. Сидорук, В. М. Цятко – Рівне: Волинські обереги, 2004. – 136 с.
31. Войтків В. Партійна система України: етапи становлення та їх особливості / В. Войтків // Політичний менеджмент. – 2007. - №2. – С. 114 – 122.
32. Воронкова В.Т. Современный французский консерватизм / В.Т. Воронкова – К., 1990.
33. Воскресенский Т.А. Новые тенденции в политических и социальных процессах на Востоке: (левые силы и массовые организации) / Т.А. Воскресенский – М., 1991.
34. Всемирная история: В 24 т. / А. Н. Бадак, И. Е. Войнич, Н. М. Волчек и др. – М.: АСТ, МН. : Хорвест, 1998-2005. – Т. 1- 24.

35. Вятр Е. Социология политических отношений / Е. Вятр – М., 1979.
36. Вятр Е. Восточная Европа: судьба демократии / Е. Вятр // Социс. – 1991. – № 1.
37. Гаджиев К.С. Либерализм: история и современность / К.С. Гаджиев // Новая и новейшая история. – 1995. – № 6.
38. Гарань О. В. Убити дракона (3 історії Руху та нових партій України) / О. В. Гарань – К.: Либіль, 1993. – 200 с.
39. Гончарук Г. І. Народний Рух України. Історія / Г. І. Гончарук – Одеса: Астропринт, 1997. – 380 с.
40. Горб'як Н. Кредитні спілки як громадський рух: сенс, минуле, сучасність, перспективи / Н. Горб'як // Політологічні читання. – 1995. - № 2. – С. 151 – 162.
41. Городецкая И.Е. Великобритания: избиратели, выборы, партии. 1945-1970 / И.Е. Городецкая – М., 1974.
42. Грачёв А. Поражение или урок? Об опыте и последствиях «молодежных» студенческих выступлений 60-70-х годов на Западе / А. Грачев – М., 1977.
43. Громов А.В., Кузин О.С. Неформалы: кто есть кто? – М., 1990.
44. Гусаков В. Центральноазіатська політика Сулеймана Деміреля / В. Гусаков // Людина і політика. – 2000. – № 4. – С. 35-39.
45. Дабаган Э.С. Уго-Чавес – год у власти: предварительные итоги / Э.С. Дабаган // Латинская Америка. – 2000. – № 2. – С. 4-26.
46. Дадіани Л.Я. Критика идеологии и политики социал-сионизма / Л.Я. Дадіани – М., 1986.
47. Дамье В. Анархо-синдикализм в XX веке / В. Дамье – М., 2001.
48. Данилов С.Ю. Двухпартийная система Канады: тенденции развития / С.Ю. Данилов – М., 1982.
49. Данченко С.П. Ліберальні партії України (1900 – 1919рр.) / С.П. Данченко – Дніпродзержинськ, 2004
50. Даудерштадт М. та ін.. Драматичний перехід: соціал-демократія у Східній та Центральній Європі / М. Даудерштадт – К., 2000.
51. Демократия в Японии: Опыт и уроки. – М., 1991.
52. Диманис М. Партийно-политическая система Германии в 90-х гг. / М. Диманис – М., 1998.
53. Дракохруст Ю., Дракохруст Г. Громадсько-політичні організації Білорусі в оцінці їх лідерів Ю. Дракохруст, Г. Дракохруст // Політологічні читання. – 1995. – № 2. – С. 84 – 108.
54. Дюверже М. Политические партии / М. Дюверже – М., 2002.
55. Евдокимов В.В. Партии политической системе буржуазного общества / В.В. Евдокимов – Свердловск, 1990.
56. Егоров Ю.В. Народный фронт во Франции / Ю.В. Егоров – Л., 1972.
57. Європейська соціал-демократія: Трансформація у прогресі./За ред.. Р. Кудеруса. – К., 2001.

58. Заболотный В.М. Новейшая история стран Европы и Северной Америки: Конец XX нач. XXI века / В.М. Заболотный – М., 2004.
59. Запесоцкий А.С., Фойн А.Й. Это непонятная молодёжь. Проблемы неформальных молодёжных движений / А.С. Запесоцкий, А.Й. Фойн – М., 1990.
60. Захаренко К., Ярош Я. Молодіжні організації України: особливості функціонування / К. Захаренко, Я. Ярош – Луцьк, 2013. – 308 с.
61. Зубов А.Б. Парламентская демократия и политическая традиция Востока / А.Б. Зубов – М., 1990.
62. Іванюк М. І. Інститути громадянського суспільства у Західному регіоні України періоду незалежності / М. І. Іванюк – Луцьк: ПП Іванюк, 2013. – 172 с.
63. Ислам на современном Востоке: Регион стран Ближ. и Сред. Востока, Юж. и Центр. Азии / Ин-т востоковедения Рос. Акад. Наук, Ин-т изучения Израиля и Ближ. Востока; (Отв. Редакторы: В. Я. Белокреницкий и А. З. Егорин) - М.: Ин-т востоковедения РАН: Крафт+, 2004. – 440 с.
64. История новейшего времени стран Европы и Америки. 1945-1990 гг. – М., 1993.
65. История политических партий в России / Под общ. ред. А.Зевелёва. – М., 1994.
66. История стран Центральной и Юго-Восточной Европы XX века. – М., 1997.
67. Каменецкий В.М. Политическая система Югославии / В.М. Каменецкий – М., 1991.
68. Карлеен А.В. Противоречия неореформизма. Критика теории и практики «народных социалистов» в современной Скандинавии / А.В. Карлеев – М., 1986.
69. Кин Ц.И. Итальянский ребус (полит. движение и идеология в Италии XX в.) / Ц.И. Кин – М., 1991.
70. Клань, партии и политика в развивающихся странах Востока. – М., 1988.
71. Клечёнов Т.Е. Латинская Америка между прошлым и будущим / Т.Е. Клеченов // Латинская Америка. – 2000. – № 3. – С. 21-32.
72. Ключковський Ю. Пропорційні вибори і розвиток партійної системи в Україні / Ю. Ключковський // Вибори і демократія. – 2006. - №3. – С. 11 – 19.
73. Ковальчук И.А. Трансформация партийной системы Украины / И.А. Ковальчук / Системная трансформация общества: исторический опыт, современность и перспективы. Сборник научных трудов. Вып 6. Брест, 2009. – С. 120 – 123.
74. Ковальчук І.А. Формування і функціонування партійної системи України в 1990-2000 рр. / І.А. Ковальчук / Політологічні читання пам'яті професора Богдана Яроша: зб. наук.пр. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2012. – С. 34 – 38.
75. Ковальчук І.А. Партійна система в Україні у 2002 – 2009 рр. / І.А. Ковальчук / Другі політологічні читання імені професора Богдана Яроша: зб. наук. пр. / за заг. ред. В.І. Бортнікова, Я.Б. Яроша. – Луцьк: Вежа-Друк, 2013. - С. 70 – 80.
76. Ковлер А. Франция: партии и избиратели / А. Ковлер – М., 1984.
77. Коломойцев В.Ф. Партии в зеркале западной политологии / В.Ф. Коломойцев // Государство и право. – 1995. – № 10.
78. Консерватизм: Анатомия. – К., 1998.

79. Консерваторы у власти: опыт Великобритании. – М., 1992.
80. Кормич Л.І. Формування партійної системи сучасної України / Л.І. Кормич – Одеса, 2000.
81. Королёв Ю.Н., Кудачкин М.Ф. Латинская Америка: революции XX века / Ю.Н. Королев, М.Ф. Кудачкин – М.: Политиздат, 1986. – 350 с.
82. Кріль М. М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кінець XX – початок XXIст.) / М. М. Кріль – 3-тє вид., виправл. і доповн. – К.: Знання, 2013. – 278 с.
83. Кузьмин М.М. Внутривполитическая борьба во Франции (1926 – 1932) / М.М. Кузьмин – Л., 1975.
84. Кульчицький С. Комунізм в Україні. Перше десятиріччя (1919-1928) / С. Кульчицький – К.: Основи, 1996. – 396 с.
85. Курас І. Комунізм у посткомуністичному світі / І. Курас // Політична думка. – 1998. – № 3-4. – С. 32-42.
86. Куц Г.М. Ліберальні трансформації політичного простору: Монографія / Г.М. Куц – Х.: Віровець А.П. «Апостроф», 2011. – 300 с.
87. Лапшин А.О. Перемены в странах Восточной Европы: к чему они ведут / А.О. Лапшин – М., 1991.
88. Левичёва В.Ф. Молодёжный Вавилон: Размышления о неформальных движениях / В.Ф. Левичева – М., 1988.
89. Левичева В.Ф. Неформальные самодеятельные объединения: Социологический очерк / В.Ф. Левичева – М., 1989.
90. Леонов Н.С. Некоторые проблемы политической истории Центральной Америки XX ст. / Н.С. Леонов – М., 1972.
91. Липсет С. Третьего пути не существует: Перспективы левых движений / С. Липсет // Полис. – 1992. – № 5,6.
92. Лисовский Ю.П. Италия от фашизма до демократии / Ю.П. Лисовский – М., 1990.
93. Любовець О.М. Українські партії й політичні альтернативи 1917-1920 років: Монографія. – К.: Основа, 2005. – 311 с.
94. Максименко В.С. Политические партии в переходном обществе: Марокко, Алжир, Тунис, 20-80-е гг. XX века / В.С. Максименко - М., 1995.
95. Малиновський В.Я. Становлення і розвиток місцевого самоврядування у Волинській області (1990 – 2010 рр.): монографія / В.Я. Малиновський – Луцьк : Ініціал, 2013. – 352 с.
96. Малярчук В. Партії та електорат в Україні і західних Демократіях / В. Малярчук // Нова політика. – 1996. – № 6.
97. Мамут Л.С. Этатизм и анархизм как типы политического сознания / Л.С. Мамут – М., 1989.
98. Манькин А.С. История двухпартийной системы США (1789 – 1980) / А.С. Манькин – М., 1981.
99. Марксизм: Pro и kontra. – М., 1992.

100. Массовые движения в современном обществе. – М., 1990.
101. Массовые демократические движения: истоки и политическая роль. – М., 1988.
102. Международное рабочее движение. Справочник / Отв. ред.: В.В. Загладин, Б.И. Коваль – М., 1984. – 463 с.
103. Мельниченко В. Політичні партії на правовій орбіті / В. Мельниченко // Віче. – 1996. – № 12.
104. Михельс Р. Социология политической партии в условиях демократии / Р. Михельс // Диалог. – 1990. – № 3, 5, 7, 9-11.
105. Нариси з історії суспільних рухів і політичних партій в Україні (XIX – XXст.). / За заг. ред. Малика Я. Й. Навч. посіб. – Львів: Світ, 2001. – 296 с.
106. Новейшая история стран Азии и Африки. XX век: Учеб. Для студ. Высш. Учеб. Заведений: В 3 ч./ Под ред. А.М. Родригеса. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 2001. – Ч. 1: 1900-1945. – 368 с.; Ч. 2: 1945-2000. – 320 с.; Ч. 3: 1945-2000. – 272 с.
107. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век: Учеб. Для студ. высш. учеб. Заведений: В 3 ч. / Под ред. А. М. Родригеса и М. В. Пономарева. – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 2001. – Ч. 1: 1900- 1945. – 464 с.; ч. 2: 1945-2000. – 336 с.; Ч. 3: 1945-2000. – 256 с.
108. Обушний М. І., Примуш М. В., Шведа Ю. Р. Партологія: Навчальний посібник / За ред. М. І. Обушного – К.: Арістей, 2006. – 432 с.
109. Орлов Д. Индия: Время коалиций / Д. Орлов // Азия и Африка. – 2000. – № 3. – С. 18-24.
110. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посіб. / Т. В. Орлова – К.:
111. Знання, 2013. – 677 с.
112. Орлова Т. В. Історія пострадянських країн : підручник / Т.В. Орлова; Київ. Нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К.: Знання, 2014. – 502 с.
113. Основи політичної науки. Політичні процеси, системи та інститути / За ред. Б.Кухти. – Ч. 2. – Львів, 1997.
114. Острогорский М.Я. Демократия и политические партии / М.Я. Острогорский – М.: РОСПЭН, 1997. – 365 с.
115. Партии и выборы в капиталистическом государстве. – М., 1980.
116. Партии научного социализма в Азии и Африке. – Прага, 1983.
117. Партии, ассоциации, союзы, клубы. Документы и материалы. В 10 кн. – М., 1991-1993.
118. Партия «зеленых» в ФРГ: Науч. аналит. сборы. – М., 1986.
119. Пашков М. Формування системи громадських об'єднань в Україні як атрибуту латентної державності / М. Пашков // Політологічні читання. – 1992. – № 2. – С. 75 – 100.

120. Піча В.М., Стеблич Б.А. Політичні партії у політичній системі суспільства / В.М. Піча, Б.А. Стеблич – Львів, 1994. – 22 с.
121. Побудова ефективної політичної партії./Упорядники: І. Підлуська, О. Грязнова, В. Замятін. – К.: Фонд «Європа ХХІ», 2003. - 288 с.
122. Политические партии и движения Восточной Европы: Проблемы адаптации к современным условиям. – М., 1993.
123. Политические партии России в контексте ее истории: учеб. пособ. / Рук. авт.. коллект. Смагина С.М. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. – 512 с.
124. Политические партии. Справочник / Под. общ. ред. Загладина В. В., Киселева Г.А. – М.: Политиздат, 1986. – 382 с.
125. Політична історія України у 6-ти томах. Редколегія І.Ф.Курас(голова) та ін.. – К., 2002-2005. – Т. 1 – 6.
126. Політична історія України. Посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред.. В. І. Танцюри – К.: Видавничий центр «Академія», 2006. – 488 с.
127. Політична система сучасної України / За ред. М.Рудича. – К., 1998.
128. Політичні партії в демократичному суспільстві./ Вид. Йозеф Тезінг та Вільгельм Гофмайстер. – К., 1997.
129. Політичні партії в Україні: Інформ. довідк. вид. – К., 2005.
130. Пономарева Л.В. Испанский католицизм 20-века / Л.В. Пономарева. – М., 1989.
131. Принципы функционирования двухпартийной системы США: история и современные тенденции. В 2 ч. – М., 1988-1989.
132. Пронякин Д.И. Анархизм: исторические претензии и уроки истории / Д.И. Пронякин – Л., 1990.
133. Проэктор Д.М. Фашизм: путь агрессии и гибели / Д.М. Проэктор – М., 1989.
134. Рассел Б. Практика и теория большевизма / Б. Рассел – М., 1991.
135. Рибак В.В. Народжена часом: 2-е видання, доповнене і уточнене / В. В. Рибак – Донецьк ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «Промінь», 2010. – 268 с.
136. Розанов Г.Л. Конец третьего рейха. – М., 1990.
137. Россия: партии, выборы, власть / Под общ. ред. В.Н.Краснова. – М., 1996.
138. Рубель В. А. Історія середньовічного Сходу: підручник / В. А. Рубель – К.: «Либідь», 2002. – 734 с.
139. Рубинский Ю.И. Тревожные годы Франции. Борьба классов и партий от Версаля до Мюнхена / Ю.И. Рубинский –М., 1975.
140. Санаторов А., Цветова И. Япония: коалиционный выбор либерал-демократов / А. Санаторов, И. Цветова // Проблемы дальнего Востока. – 2000. – № 1. – С. 30-40.
141. Саппа М. Екологічний рух: короткий нарис розвитку / М. Саппа // Політологічні читання. –1995.–№ 2. – С. 140 – 150.
142. Сашин Г.З. Боливия: очерк новейшей истории / Г.З. Сашин – М., 1976.

143. Себайн Дж.Г., Торсон Т.С. Історія політичної думки / Дж.Г. Себайн, Т.С. Торсон – К.: Основи, 1997. – 838 с.
144. Сергійчук І.М. Новітня історія країн Азії та Африки (1918 – кінець ХХ ст.) / І.М. Сергійчук – К., 2002.
145. Сикоев Р. Афганістан: Шариатське законодавство в дійстві / Р. Сикоев // Азія і Африка. – 2000. – № 3. – С. 27-31.
146. Ситник О. І. Лібералізм: ідейні витоки, сутність і перспектива: матеріали для використання в курсі «Політологія» / О. І. Ситник – Луцьк: Видавництво ЛДТУ, 1998. – 31 с.
147. Ситник О. І. Консерватизм: генеза ідей: Монографія / О. І. Ситник – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 64 с.
148. Смирнов В.П. Франція в ХХ веке / В.П. Смирнов – М., 2001.
149. Смирнов В.П. Франція на исходе ХХ века / В.П. Смирнов // Новая и новейшая история. -2000. - № 2. – С.
150. Современная социал-демократия: Словарь-справочник / В. Я. Швейцер; Под общ. Ред. А. А. Галкина – М.: Политиздат, 1990. – 287 с.
151. Современный мир глазами «зеленых». – М., 1987.
152. Согрин В.В. Политическая история США XIX – XX вв. / В.В. Согрин – М., 2001.
153. Сороко-Цюпа О.С. История Канады / О.С. Сороко-Цюпа - М., 1986.
154. Социал-демократия в конце 80-х годов: Науч. аналит. обзор / В.С.Орлов. – М., 1990.
155. Стародубский Б.А. Политические режимы европейских Буржуазных стран Б.А. Стародубский – Свердловск, 1989.
156. Строганова Е.Д. Идеи социализма в Латинской Америке / Е.Д. Строганова // Латинская Америка. – 2009. - №12.
157. Сучасний профспілковий рух в Україні. – К., 1996.
158. Терещенко Т.І., Смоляр Л.О. Духовні основи та сутність фемінізму // Політологічний вісник. – Ч. 4. – К., 1993.
159. Тиський М. Г. Народний рух України: становлення Волинської регіональної організації / моногр. / М. Г. Тиський – Луцьк: Твердиня, 2009. – 212 с.
160. Фейгельсон К. Монголія: демократія кочівників / К. Фейгельсон // Політична думка. – 1999. – № 1-2. – С. 49-60.
161. Френкин А.А. Феномен неоконсерватизма / А.А. Френкин // Вопросы философии. – 1991. – № 5.
162. Хайсбер П. Вызов неприкаянных: Модные волны и молодежное течения – тедеы, хиппи, панки, рокеры – в западном мире/ П. Хайсбер – М., 1990.
163. Цибульник В.В. Молодежь и общество: Социологический очерк / В.В. Цибульник. – К., 1990.

164. Чалікова В. Ліберали, ліберальне, лібералізм / В. Чалікова // Сучасність. – 1993. – № 11. – С. 51 – 71.
165. Чернега В.Н. Буржуазные партии в политической системе Франции: Третья – Пятая республики / В.Н. Чернега - М., 1987.
166. Чернышев А.Л. Политическая борьба индейского населения Мексики в конце XX – начале XXI века / А.Л. Чернышев // Латинская Америка. – 2009. - №8.
167. Шапиро И. Введение в типологию либерализма / И. Шапиро // Полис. – 1994. – № 3.
168. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник / В.М. Шаповал – К.: АртЕк, Вища шк., 1997. – 264 с.
169. Шведа Ю. Соціологія партійних систем Моріса Дюверже // Нова політика. – 1996. – № 4. – С. 31 – 36; № 5. – С. 57 – 64.
170. Швейцер В.Я. Социал-демократия Австрии / В.Я. Швейцер – М., 1987.
171. Шмачкова Т.В. Мир политических партий / Т.В. Шмачкова // Полис. – 1991. – № 1-2.
172. Шуетлі І. Нове у лібералізмі як політичній течії / І. Шуетлі // Ранок. – 1994. – № 6.
173. Юдин Ю. Политические партии и право в современном государстве / Ю. Юдин – М., 1998.
174. Юссила О., Хентиля С., Невакиви Ю. Политическая история Финляндии / О. Юссила, С. Хентиля, Ю. Невакиви – М., 1998.
175. Яблонський В., Латко Я. Сучасні політичні партії України / В. Яблонський, Я. Латко – К.: «Альбатрос», 1999. – 227 с.
176. Якушик В. М. Социал-реформизм в современном мире: идеология и политика / В.М. Якушик – К., 1990.
177. Яровий В.І. Новітня історія центральноєвропейських та Балканських країн ХХ ст.: підручник / В. І. Яровий – К., 2005. – 814 с.
178. Ястржембовский С. Социал-демократия в современном мире / С. Ястржембовский – М., 1991.